

MAGYARORSZÁGI TÁJKARAKTER ALAPÚ TÁJTIPIZÁLÁSI RENDSZER KOMPLEX/ FELSZÍNBORÍTÁS INDIKÁTORCSONPORTJÁNAK KIALAKÍTÁSA

...hogy élni tudjunk
a természet adta
lehetőségekkel

VIII. Tájökológiai Konferencia
Kisvárdra, 2019. 08. 29-31.

tájkarakter

a természet arcai

Vaszócsik Vilja

Lechner Tudásközpont NKft.

Szakmai témavezető: Dr. Konkoly-Gyuró Éva

Részvevő kollégák: Dr. Csorba Péter - Csőszi
Mónika - Göncz Annamária – Hamar József -
Dr. Illyés Zsuzsanna - Jaschitzné Cserni Tímea
- Dr. Jombach Sándor - Kiss Dániel – dr.
Kollányi László - Máté Klaudia - Sain Mátyás -
Sárdi Anna- Schneller Krisztián - Teleki Mónika
- Varga Dalma

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Regionális
Fejlesztési Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Komplex Indikátorcsoport meghatározása

A természeti és az antropogén folyamatok kölcsönhatásának következtében kialakult felszínborítás-jellemzőket mutatja meg.

Komplex tényezőnek tekintettük a felszínborításra, földhasználatra vonatkozó információkat.

A felszínborítás vizsgálata során számos információt kapunk a táj szerkezetéről (homogenitás, mozaikosság) valamint a táj használatáról.

Kulcsjellemzőket reprezentáló indikátorok meghatározása

Lehatároló indikátorok

a táj szerkezetét jellemző felszínborítás-változatosság,
a tájhasználatra utaló felszínborítás-dominancia.

Leíró indikátorok

a táj átalakulását bemutató felszínborítás-változás,
a mezőgazdasági alkalmasságot, illetve környezeti érzékenységet mutató
ökotípusos-földhasználati elemzés

Jellegindikátor

Lehatároló indikátorok összegzése

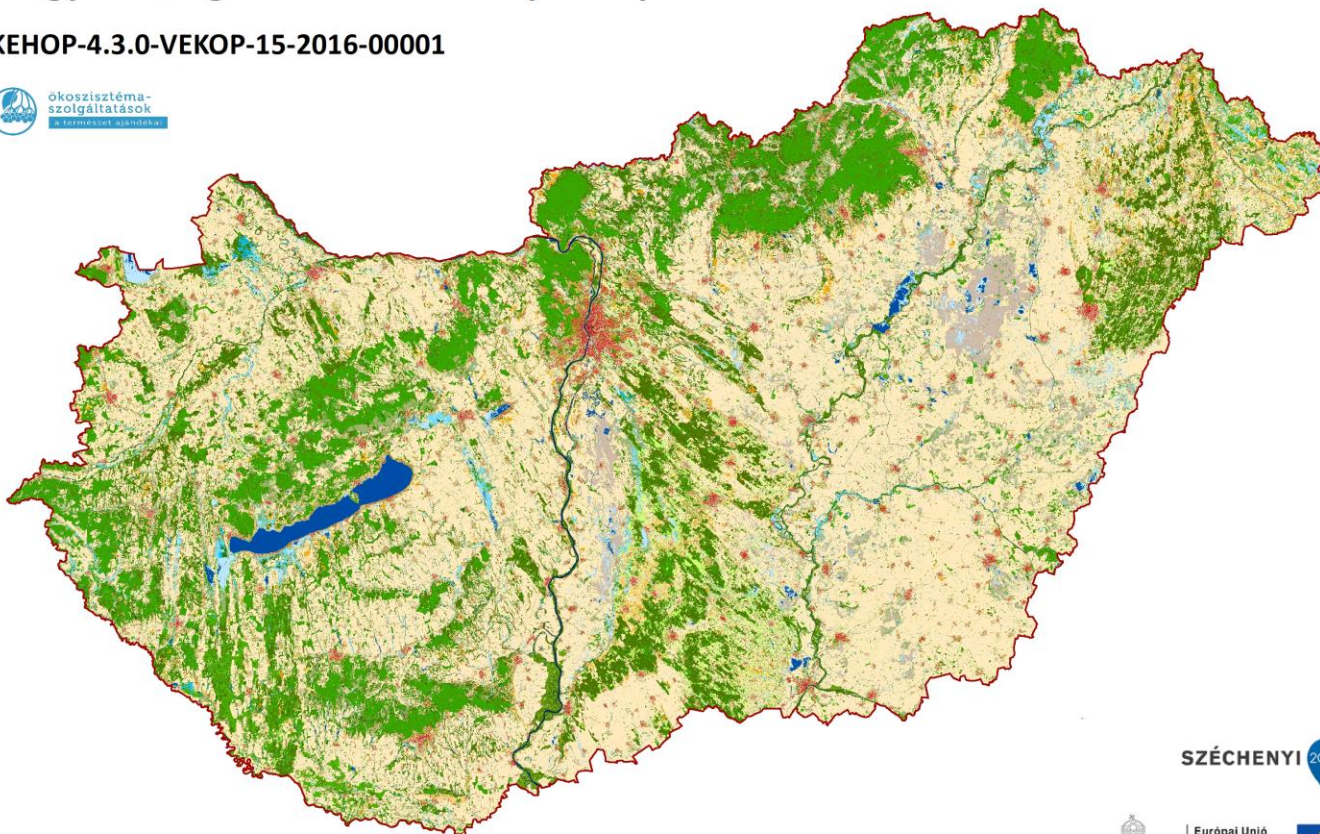

NÖSZTÉP Ökoszisztéma alaptérkép v4 - „Nemzeti ökoszisztéma szolgáltatás-térképezés és –értékelés” fejlesztési elem keretében készült (Belényesi et al. 2019).

Magyarország Ökoszisztéma alaptérképe

KEHOP-4.3.0-VEKOP-15-2016-00001

Felszínborítás-változatosság

- **Módszer**

A NÖSZTÉP „level3” 62 felszínborítás kategóriát összevontuk, így 6 különböző felszínborítási típus (1-mesterséges felszínek, 2- szántó föld, 3- szőlő, gyümölcsös, komplex területek, 4-gyep, 5-erdő, energiaültetvény, 6-felszíni vizek, vizes élőhelyek). előfordulását vizsgáltuk.

A változatosság egy adott 20 x 20 m-es pixel 1 km sugarú övezetében előforduló területhasználati típusok darabszámát mutatja.

- **Kategória rendszer**

jellemzően homogén terület (1, 2 vagy 3 felszínborítási kategória fordul elő)

mérsékelt mozaikos terület (4 vagy 5 felszínborítási kategória fordul elő)

mozaikos terület (6 felszínborítási kategória fordul elő)

FELSZÍNBORÍTÁS-VÁLTOZATOSSÁG

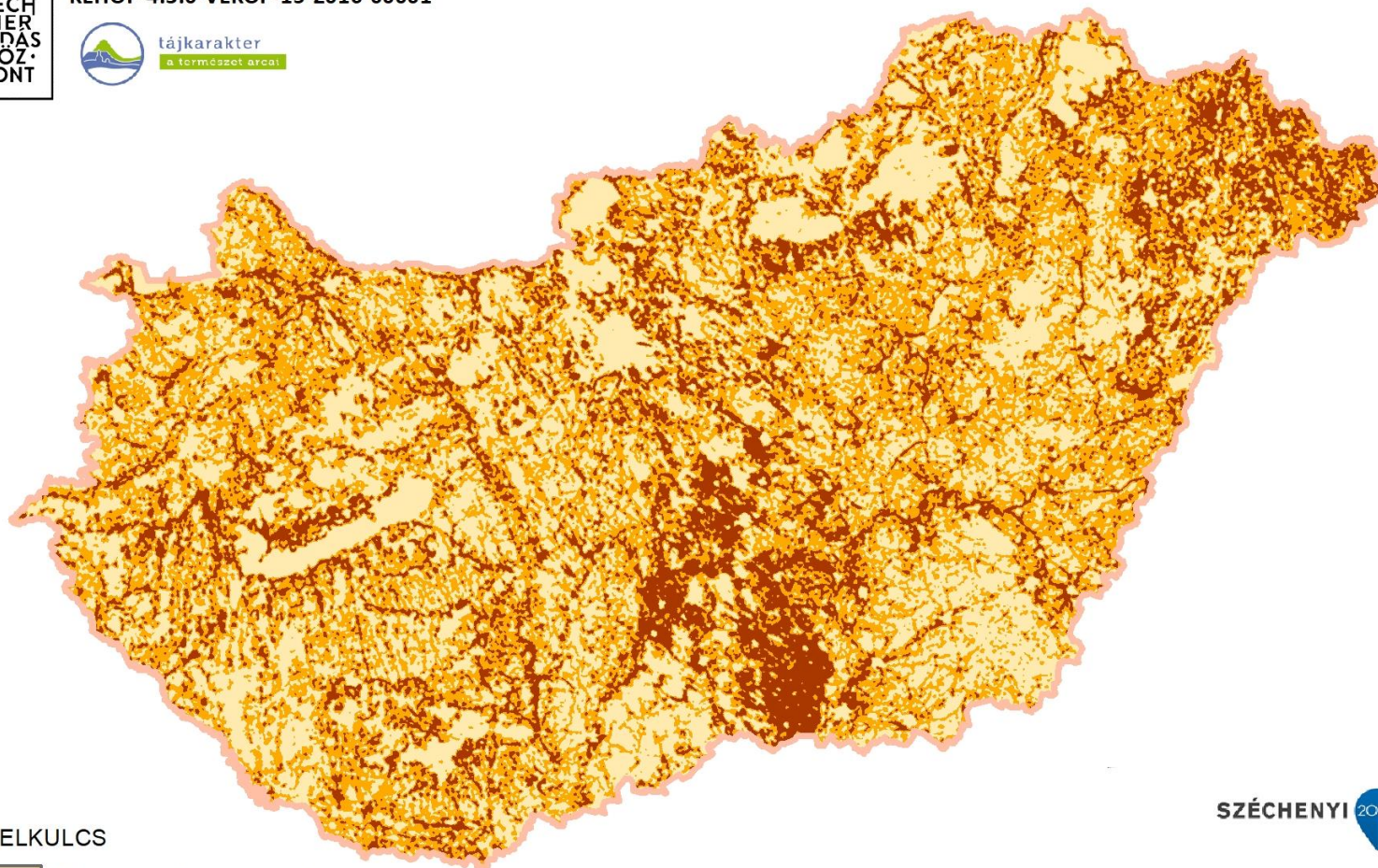
A természetvédelem országos programja.

KEHOP-4.3.0-VEKOP-15-2016-00001

tájkarakter
a természet arca

JELKULCS

- Jellemzően homogén terület
- Mérsékelt mozaikos terület
- Mozaikos terület

SZÉCHENYI 2020

Európai Unió
Európai Regionális
Fejlesztési Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Felszínborítás-dominancia

- **Módszer**

Az elemzés célja egy adott területre leginkább jellemző felszínborítás meghatározása a felszínborítási típusok területaránya alapján. Minden kategóriára megvizsgáltuk, hogy az adott vizsgálati területen belül hány %-át fedi, majd az 50 %-nál nagyobb borítás esetén az adott felszínborítási kategóriát tekintettük dominánsnak. Abban az esetben, ha egy adott körben egyik kategória területaránya sem érte el az 51%-ot, az adott területet dominancia nélküli területnek tekintettük.

- **Kategória rendszer**

beépítettfelszín-domináns terület, szántó-domináns terület, szőlő- és gyümölcs-domináns terület, gyepterület, erdő-domináns terület, víz-domináns terület, dominancia nélküli terület

FELSZÍNBORÍTÁS-DOMINANCIA

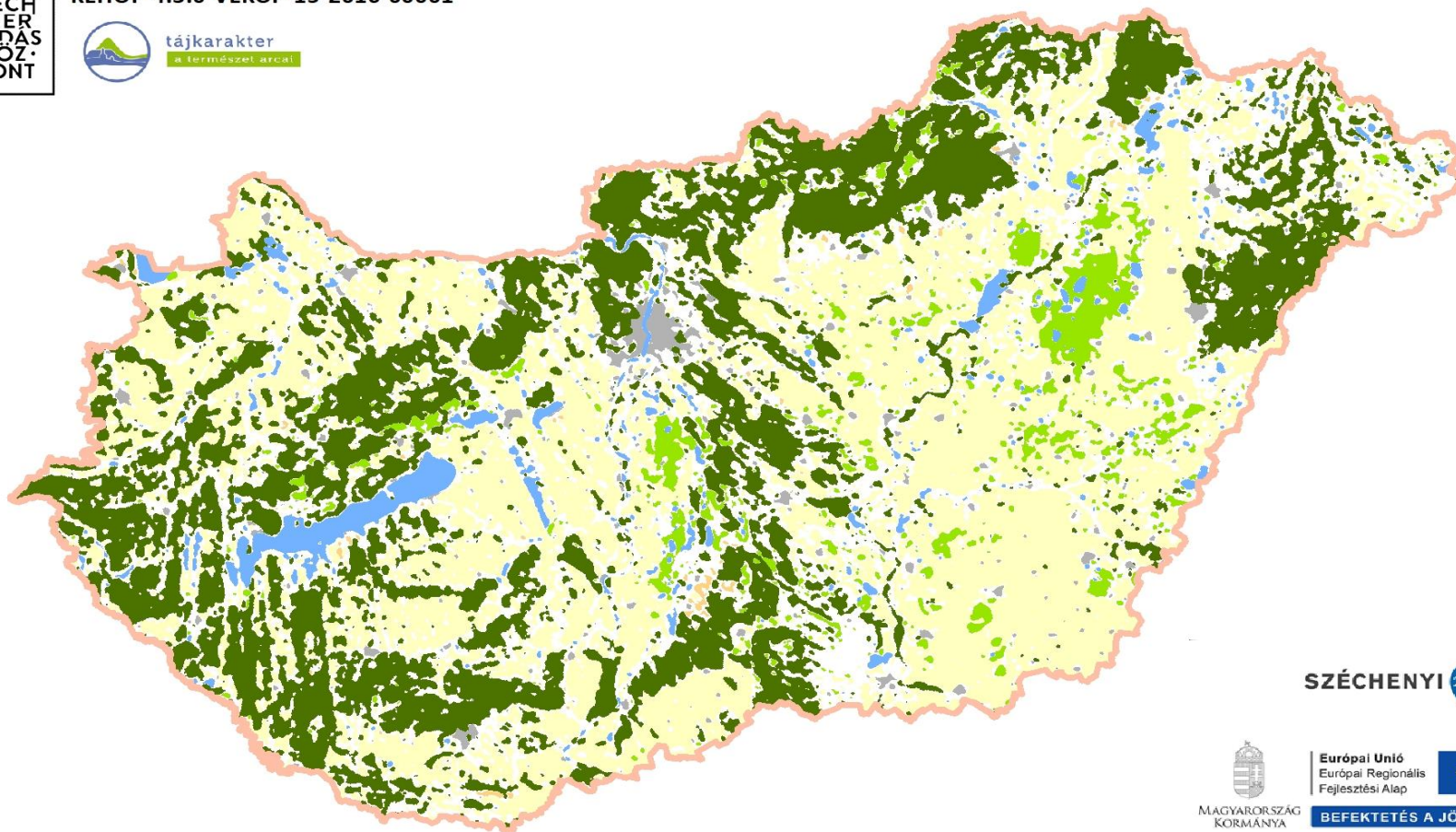
A természetvédelem országos programja.

KEHOP-4.3.0-VEKOP-15-2016-00001

tájkarakter
a természet arca

SZÉCHENYI 2020

Európai Unió
Európai Regionális
Fejlesztési Alap

BEFKTETÉS A JÖVŐBE

JELKULCS

Beépítettfelszín-domináns terület
Szántódomináns terület

Szőlő-, gyümölcsösdomináns terület
Gyepdomináns terület

Erdődomináns terület
Vízdomináns terület
Dominancia nélküli terület

Felszínborítás-dominancia

- **A kialakítás során felmerült bizonytalanságok**

a relatív dominanciára épülő kategorizálás - nem keletkeztek dominancia nélküli, mozaikos területek, illetve a dominancia nem minden esetben jelentett valós dominanciát (pl. egy 20 %-os legnagyobb lefedettség esetében).

vizsgáltuk a minimum 70 %-os borítottsághoz kötött dominanciát is - ebben az esetben azonban a mesterséges felszínek dominanciája még a városok térségében is (a jellemzően beépített területeken) nagyon kis területarányban fordult elő.

Komplex jellegindikátor

- **Indikátorok**

 - felszínborítás-változatosság

 - felszínborítás-dominancia

- **Módszer, kategória rendszer**

A komplex jellegindikátor kialakításához a két lehatároló komplex indikátortérképüket összesítettük. Az összevont térképen a két indikátor kombinációjának 21 elméleti elemszámából 20 valós kombináció keletkezett, amelyet szakértői döntéssel (*Beépített mozaikos*) 19 kategóriára szűkítettünk.

KOMPLEX TÉMACSOPORT - JELLEGINDIKÁTOR

A természetvédelem országos programja.

JELKULCS

	Beépített homogén terület		Kertdomináns homogén terület
	Beépített mérsékelt mozaikos terület		Kertdomináns mozaikos terület
	Dominancia nélküli mozaikos terület		Kertdomináns mérsékelt mozaikos terület
	Dominancia nélküli mérsékelt mozaikos terület		Szántódomináns homogén terület
	Erdődomináns homogén terület		Szántódomináns mozaikos terület
	Erdődomináns mozaikos terület		Szántódomináns mérsékelt mozaikos terület
	Erdődomináns mérsékelt mozaikos terület		Vízdomináns homogén terület
	Gyepdomináns homogén terület		Vízdomináns mozaikos terület
	Gyepdomináns mozaikos terület		Vízdomináns mérsékelt mozaikos terület
	Gyepdomináns mérsékelt mozaikos terület		

tájkarakter

a természet arcai

KOMPLEX TÉMACSOPORT - JELLEGINDIKÁTOR

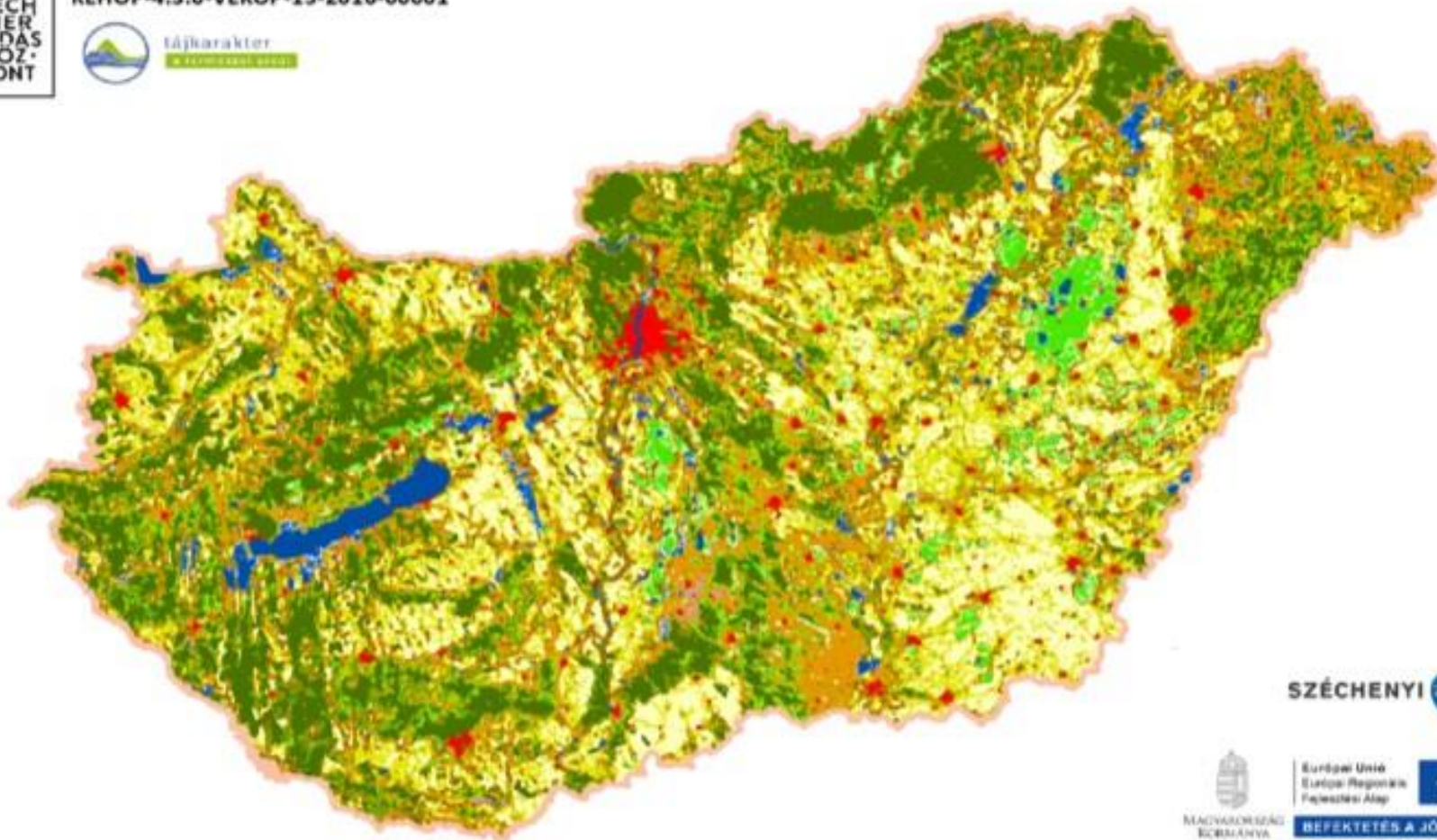
A természetvédelem országos programja.

KEHOP-4.3.0-VEKOP-15-2016-00001

Éljünk a természettel együtt

SZÉCHENYI 2020

Európai Unió
Európai Regionális
Fejlesztési Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

*...hogy élni tudjunk
a természet adta
lehetőségekkel*

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!

tájkarakter
a természet arcai

A kutatás a KEHOP-4.3.0-VEKOP-15-2016-00001 számú projekt részeként, az Agrárminisztérium koordinációjában valósul meg.

Közreműködő szervezetek:
Tájműhely Kft., Lechner Tudásközpont, Ormos Imre Alapítvány, Meridián Alapítvány, Szent István Egyetem Természetvédelmi és Tájgazdálkodási Intézet

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Regionális
Fejlesztési Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE